

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه:	سلیمی، حسین، ۲۴۳۱-
عنوان و نام پدید آور:	نگرشی نو به تاریخ روابط بین الملل: تا پایان جنگ جهانی دوم/ حسین سلیمی؛ زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه.
مشخصات نشر:	تهران: دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری:	۳۲۹ص. رقعی.
فروست:	انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ ۶۸۴/۲
شابک:	۳-۱۰۳-۲۱۷-۹۶۴-۹۷۸: ۱۵۰۰۰۰ تومان
وضعیت فهرست:	فیا
یادداشت:	نمایه
یادداشت:	کتابنامه ص ۳۲۴- [۳۱۵].
یادداشت:	واژه نامه.
موضوع:	تاریخ جهان.
شناسه افزوده:	خسر و جردی، محمود، ویراستار- ۱۳۶۱ ،
شناسه افزوده:	دانشگاه علامه طباطبائی.
رده بندی کنگره:	۱۴۰۲ ن ۸س/ D۲۳
رده بندی دیویی:	۹۰۹
شماره کتابشناسی ملی:	۳۴۷۴۱۱۱

نگرشی نوبه
تاریخ روابط بین الملل
تا پایان جنگ جهانی دوم

مؤلف:

دکتر حسین سلیمی

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

چاپ دوم

نگرشی نو به
تاریخ روابط بین الملل
تا پایان جنگ جهانی دوم

مؤلف:
دکتر حسین سلیمی

زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۷-۱۰۳-۳

ویراستار: محمود خسروجردی ناظر فنی: رضا دنیوی

مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۳۴۸۷

فروشگاه آنلاین انتشارات book.atu.ac.ir

سایت مرکز چاپ و انتشارات press.atu.ac.ir

سایت فروشگاه الکترونیکی <https://mybooket.com/atu>

آدرس فروشگاه مرکزی: تهران انتهای بلوار دهکده المپیک، دانشگاه علامه طباطبائی

نیش درب ورودی میدان ورزش تلفن: ۴۸۳۹۲۶۵۹ همراه: ۰۹۹۰۲۴۹۹۹۸۵

چاپ دوم ۱۴۰۲ شمارگان: ۱۰۰ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

سپاسگزاری

در شکل گیری و ارزیابی این نوشتار، جناب آقای دکتر سید جلال دهقانی فیروزآبادی و آقای دکتر احمد گل محمدی نقش ویژه ای داشتند که لازم است از همیاری ایشان سپاسگزاری کنم. از سرکار خانم لیلا آهار نیز سپاسگزارم که در گردآوری مطالب و تدوین این نوشتار همکاری و همفکری کردند. ناگفته نماند این پژوهش در سال ۱۳۹۰ بر اساس اندیشه ای نو شکل گرفته است تا فهمی متفاوت از تاریخ تحولات جهانی، به ویژه تاریخ روابط بین الملل امکان پذیر سازد. بنابراین، با برعهده گرفتن مسئولیت هرگونه ابهام و کاستی های این اثر، امیدوارم نقدهای سازنده صاحب نظران، بستر ساز غنی تر شدن این نگرش جدید شود.

حسین سلیمی
دانشگاه علامه طباطبائی
اردیبهشت ۱۳۹۳

گفتار ناشر

ماهیت پژوهشی دانشگاه در دوره جدید بیش از دوره‌های قبل رسمیت می‌یابد؛ از بعد تاریخی، پیش از تأسیس نهاد دانشگاه، جامعه با پدیده آموزش رسمی آشنا بوده، هرچند که این آموزش مبتنی بر محفوظات بوده است. اما تحول مهمی که ظهور دانشگاه در ماهیت و بنیان آموزش ایجاد کرد، ظهور آموزش مبتنی بر پژوهش بود. به عبارت دقیق‌تر آنچه در دانشگاه باید آموزش داده می‌شد نه ترجیحات شخصی بلکه نتیجه پژوهش‌های عمیق و پردامنه در حوزه‌های مختلف زندگی فردی و اجتماعی بود. بدین سان دانشگاه فضای امنی برای تأمل، تفکر، پژوهش و انتشار این گونه پژوهش‌ها گردید. البته شیوه سنتی انتشار پژوهش‌ها، انتشار شفاهی یا همان چیزی بود که از دیرباز آموزش نامیده می‌شد. اما اکتشافات جدید علمی جز با انباشت و نقادی دانش‌های قبلی اتفاق نمی‌افتد و بدین ترتیب بود که راه‌های جدیدی برای انتشار و انباشت دانش و خصوصاً انتشار آثار به شکل مکتوب (کتاب، مجله، بانک‌های اطلاعاتی و...) پیدا شد.

تأسیس نهاد انتشاراتی دانشگاه‌ها، در جایگاه بخش اجتناب‌ناپذیر توسعه علمی شایان اهمیت است. مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی در مقام بزرگ‌ترین دانشگاه علوم انسانی کشور نیز از این قاعده مستثنی نیست، به

طوری که هم می تواند در انتشار افکار، اندیشه ها، نظریات و تولیدات علمی استادان، دانشجویان و اصحاب دانش کوشا باشد و هم به نیازهای علمی جامعه پاسخ گوید.

فعالیت مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه از سال ۱۳۹۲ با احیای شورای انتشارات دانشگاه متشکل از استادان فعال و پرکار در عرصه پژوهش و انتشار و نمایندگان دانشکده ها و مراکز پژوهشی وارد مرحله جدیدی شد. در این دوره همگام با تحول اساسی در کیفیت و کمیت آثار منتشرشده، رویکرد نوینی نیز مبتنی بر اولویت آثار بنیادین، بومی و برگرفته از تأملات نظری و عملی استادان در پیش گرفته شد. البته در این میان، ترجمه آثار کم نظیر و بی مانند در کشور با موافقت شورای انتشارات دانشگاه نیز مورد غفلت قرار نگرفته است. هرچند تا نیل به مطلوب فاصله زیادی وجود دارد و همکاری همه استادان و پژوهشگران را می طلبد؛ اما در همین مدت کوتاه نیز سالانه بالغ بر یک صد عنوان از آثار استادان دانشگاه به زیور طبع آراسته شده است و امید می رود این روند با کیفیتی بالاتر همچنان در مسیر رشد و ترقی طی شود.

کتاب حاضر از جمله آثار دانشگاه است که پس از طی فرایند بررسی و داوری های علمی و ادبی، اینک در اختیار خوانندگان محترم قرار می گیرد. امید می رود علاقه مندان و خوانندگان این اثر نیز مانند سایر آثار دانشگاه، صاحبان اثر را از نقدهای مشفقانه خود بهره مند سازند.

مرکز چاپ و انتشارات

دانشگاه علامه طباطبائی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱ - مقدمه	
چیستی و مبانی فهم تاریخ	۳
امت واحد و به هم پیوستگی انسان ها	۱۱
۲ - تاریخ کهن	
تقسیم بندی دوره های تاریخ	۱۹
تاریخ در عهد باستان	۲۱
اروپا در تاریخ کهن	۲۴
۳ - قرون وسطای مسیحی	
مقدمه	۳۵
چیرگی و نفوذ کلیسا	۳۶
انحصار در نظام تعلیم و تربیت	۳۷
اخلاق و ارزش های اجتماعی	۳۹
خدمات اجتماعی	۴۰
قدرت اقتصادی	۴۱
مشروعیت بخشی در حوزه سیاست	۴۲

۴۳.....	نظام فئودالیتة
۴۴.....	نظام اقتصادی
۴۵.....	نظام اجتماعی
۴۶.....	نظام سیاسی

۴- دوران مدرن: پیدایش روابط بین الملل

۵۳.....	مقدمه
۵۴.....	تحولات اجتماعی - اقتصادی و پیدایش طبقه بورژوازی
۵۶.....	رنسانس
۵۷.....	حیات دوباره سنت های یونان باستان
۵۸.....	حوزه اندیشه و سیاست
۶۰.....	نواندیشی در مذهب
۶۲.....	جنگ های سی ساله مذهبی (۱۶۴۸-۱۶۱۸ میلادی)
۷۰.....	پیدایش دولت مشروطه در انگلستان
۷۷.....	شکل گیری و استقلال آمریکا
۸۵.....	انقلاب فرانسه
۸۶.....	دلایل شکل گیری انقلاب فرانسه
۸۸.....	وقایع انقلاب فرانسه

۵ - سده نوزدهم: پیدایش دولت ملت ها، همگونی بازیگران متعارض

۱۱۱.....	مقدمه
۱۱۲.....	کنگره وین
۱۱۴.....	تصمیم های سرزمینی
۱۱۶.....	فرایندهای سیاسی و بین المللی
۱۲۰.....	انقلاب صنعتی اول

۱۲۷.....	جنبش‌های مدرن .....
۱۳۰.....	انقلاب‌های دهه ۱۸۲۰ .....
۱۳۹.....	انقلاب‌های ۱۸۳۰ .....
۱۴۵.....	انقلاب‌های ۱۸۴۸ .....
۱۵۵.....	پیدایش دولت‌ملت‌های قدرتمند نوین .....
۱۵۶.....	اتحاد ایتالیا .....
۱۶۱.....	اتحاد آلمان .....
۱۷۴.....	فراگیری سامان سیاسی مدرن .....
۱۷۶.....	جنگ‌های داخلی آمریکا .....
۱۷۹.....	تحولات امپراتوری چین .....
۱۸۵.....	امپراتوری ژاپن .....
۱۹۰.....	امپراتوری عثمانی .....
۱۹۹.....	سیستم‌های بیسمارک .....
۲۰۱.....	سیستم اول بیسمارک .....
۲۰۴.....	سیستم دوم بیسمارک .....
۲۰۶.....	انقلاب صنعتی دوم .....

۶ - سده بیستم: همگونی و نظام‌یافتگی از مسیر جنگ‌های خونین

۲۱۷.....	مقدمه .....
۲۱۸.....	سیستم دلکسه .....
۲۲۷.....	نبردهای تاریخ‌ساز .....
۲۳۱.....	جنگ جهانی اول .....
۲۶۵.....	بحران اقتصادی ۱۹۲۹ .....
۲۸۷.....	جنگ جهانی دوم .....

سخن پایانی ۲۱۷

کتاب نامه ۳۱۵

نمایه ۳۲۵